

ΔΙΑΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ*

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΧΩΡΟΥΝΤΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΥΚΟΥΝΑ

Από πέρυσι ο άπερχόμενος πρόεδρος αναλαμβάνει να παρουσιάσει έν συντομία τὸ ἐρευνητικὸ ἔργο τῶν Κέντρων καὶ τῶν Γραφείων Ἐρευνῶν τοῦ Ἰδρύματός μας. Ἡ συμβολὴ τῆς ἔρευνας ποὺ πραγματοποιεῖται στὴν Ἀκαδημία τυγχάνει γενικῆς ἀναγνωρίσεως, ἀλλὰ ἡ ἐδῶ παρουσίαση δὲν γίνεται ἀπαραιτήτως μὲ ἀξιολογικὰ κριτήρια. Μᾶς κρίνουν ἡ κοινωνία, καὶ οἱ ὁμότεχοί μας, ἰδίως διεθνῶς.

Ἀπὸ τὰ πεπραγμένα σταχυολογῶ:

1. Κέντρον Ἐρεύνης τῶν Νεοελληνικῶν Διαλέκτων καὶ Ἰδιωμάτων

Συνεχίζει τὴν ἠλεκτρονικὴ ἔκδοση τοῦ συνοπτικοῦ λημματολογίου τοῦ *Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς, τῆς τε κοινῶς ὁμιλουμένης καὶ τῶν ἰδιωμάτων.*

Ἐξέδωσε τὸ ἐτήσιο Λεξικογραφικὸ Δελτίο καὶ τὰ Πρακτικὰ Συμποσίου γιὰ τὰ ὀνοματολογικὰ τοῦ Νομοῦ Εὐβοίας.

Προσέδωσε στὴν Ἠλεκτρονικὴ Βάση Δεδομένων τοῦ Ἑλληνικοῦ Τοπωνυμικοῦ *νέα τοπωνύμια*, ἐγκαινίασε συνεργασία μὲ τὸ ἀντίστοιχο Ἰνστιτούτο τῆς *Αὐστριακῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν* καὶ πραγματοποίησε (σὲ συνεργασία) συνέδριο στὴν Τῆγο μὲ θέμα τὰ Ὀνοματολογικὰ τῶν Κυκλάδων.

Σημειῶνω πῶς ἄλλη ὁμάδα, στὴν ὁποία ἀναφέρθηκε ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς κατὰ τὴν πανηγυρικὴ συνεδρία τῆς 29ης Δεκεμβρίου, διαμορφώνει τὸ *Χρηστικὸ Λεξικὸ τῆς Νεοελληνικῆς Γλώσσας.*

* Δημοσία Συνεδρία τῆς 12ης Ἰανουαρίου 2006.

2. Κέντρον Ἐρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας

Ψήφισμοί τοῦ λαογραφικοῦ ὕλικό ποῦ θὰ ἐνταχθεῖ στοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρο Τεκμηρίωσης τοῦ Λαϊκοῦ Πολιτισμοῦ.

Παρουσίασε στοῦ Ἐκδοσιακοῦ Κέντρο Περιστερίου καί στή Δημοτική Πινακοθήκη τῆς Λάρισας τήν ἐκδοση «Ἐλαιάς Ἐγκώμιον». Ἡ ἐκδοση θὰ μεταφερθεῖ στοῦ Πεκίνο γιά τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες καί τὸ βιβλίο «Ὡδὴ στήν Ἐλιά» μεταφράζεται στήν κινεζικὴ γλῶσσα.

Ὁργάνωσε συνέδριο στή Νεάπολη Λασιθίου. Ἐξέδωσε τὴν Ἐπετηρίδα τοῦ Κέντρο Λαογραφίας στή μνήμη τοῦ καθηγητῆ Δημητρίου Λουκάτου.

Ἀπέκτησε ἡχητικό Ἄρχειο ἀποτελούμενο ἀπὸ 96 κυλίνδρους φωνογράφου Edison τῶν ἀρχῶν τοῦ προηγούμενου αἰῶνος καί φιλοξενεῖ τὴ Συλλογὴ ἀντικειμένων τῆς ἀείμνηστης Ἀγγελικῆς Χατζημιγάλη.

3. Κέντρον Ἐρεύνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ

Ὁργάνωσε (σὲ συνεργασία) Ἡμερίδα στή μνήμη τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Μανούσου Μανούσακα. Πραγματοποίησε ἐρευνητικὲς ἀποστολὲς στοῦ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως, τὸ Ἅγιο Ὅρος καί τὴ Βενετία. Προώθησε τὴν ἐκδοση τοῦ τόμου “Μεσαιωνικά καὶ νέα Ἑλληνικά”, μὲ ἀνακοινώσεις τοῦ Συμποσίου “Νεοελληνικὴ ἐπιστολογραφία, 16ος-19ος αἰῶνας”.

4. Κέντρον Ἐρεύνης Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου

Ἐξέδωσε τὴν Ἐτήσια Ἐπετηρίδα τοῦ Κέντρο. Ἐπεξεργάζεται μελέτες γιά τὸ σωματειακὸ δίκαιο καί τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμοὺς τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης. Πραγματοποιεῖ ἐρευνες γιά τὰ στοιχεῖα τῶν ἐλληνικῶν ἐπιδράσεων στήν ἰουστινιάνειο κωδικοποίηση.

5. Κέντρον Ἐρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ

Ἐξέδωσε τὸ ἔργο Correspondence Between the Foreign Office and the British Embassy and Consulates in the Ottoman Empire, 1820-1833. Ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸ Κέντρον Ἐρεύνης τοῦ Μεσαιωνικοῦ καὶ Νέου Ἑλληνισμοῦ προωθεῖ πρόγραμμα μὲ θέμα τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση καί τὴ συγκρότηση Ἑλληνικοῦ Κράτους μὲ βάση ἱστορικὰ ἀρχεῖα τοῦ 18ου-19ου αἰῶνα.

6. Κέντρον Ἐρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς Γραμματείας

Ἐδημοσίευσε κριτικὴ ἐκδοση ἔργου τοῦ 14ου αἰῶνα καί ὁλοκλήρωσε ἐπιτομὴ ἔργων τοῦ Ἀριστοτέλους καί τοῦ Μενάνδρου. Καταρτίζει δὲ σχολιασμένον κατάλογο τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης μέχρι τὸ ἔτος 1500.

7. Κέντρον Ἐρευνῶν Ἀστρονομίας καὶ Ἐφηρμοσμένων Μαθηματικῶν

Δημοσίευσε μελέτες σὲ διεθνή περιοδικὰ καὶ πρακτικὰ συνέδριων, τὰ ὁποῖα

ανάφέρονται στη χασοτική συμπεριφορά, τη διερεύνηση των ιδιοτήτων του φασικού χώρου μη Γραμμικών Δυναμικών Συστημάτων, τη δημιουργία, εξέλιξη και ευστάθεια των Γαλαξιών και του Ήλιακού συστήματος, την Ήλιακή Δραστηριότητα και τη σχέση Ήλιακών και γήινων φαινομένων. Συνεργάζεται με ξένα συγγενή ιδρύματα.

8. Κέντρον Έρευνας τής Έλληνικής Φιλοσοφίας

Έξέδωσε τήν Έπετηρίδα «Φιλοσοφία» με άρθρα και επιστημονικές ανακοινώσεις ακαδημαϊκών, έρευνητών του Κέντρου και άλλων Ελλήνων και ξένων φιλοσόφων και ιστορικών τής φιλοσοφίας και συνεχίζει μελέτες και εκδόσεις σε αυτούς τους τομείς.

9. Κέντρον Έρευνας Έπιστημονικών Όρων και Νεολογισμών

Συνεχίζει τή διατύπωση έλληνικής αντιστοιχίας πρὸς ξένες λέξεις.

10. Κέντρον Έρευνας Φυσικῆς τῆς Ἀτμοσφαιρας και Κλιματολογίας

Μελετᾶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ὄζοντος τῆς ἀτμοσφαιρας πλησίον τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους σὲ μὴ ἀστικές περιοχές.

11. Κέντρον Έρευνας τῆς Ἀρχαιότητος

Πραγματοποίησε μελέτη τῶν νεολιθικῶν εἰδωλίων τῆς Θεσσαλίας. Συνέχισε ἀνασκαφές Προϊστορικῆς και Κλασσικῆς Ἀρχαιολογίας σὲ Μυκῆνες, Θεσσαλία, Λήμνο και Ρόδο.

Ίδιαίτερη ἔμφαση δόθηκε στή σειρά SYLLOGE NUMMORUM GRAECORUM, με τόμο γιά τὰ νομίσματα τῆς Σύλλογῆς Σαρόγλου τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου.

12. Κέντρον Έρευνας τῆς Έλληνικῆς Κοινωνίας

Συνεχίζει τήν ἔρευνα με τίτλο «Επιπτώσεις τῆς οἰκονομικῆς μετανάστευσης στήν ἑλληνική κοινωνία».

13. Κέντρο Έρευνας τῆς Βυζαντινῆς και Μεταβυζαντινῆς Τέχνης

Συνέχισε τή σύνταξη εύρετηρίων βυζαντινῶν τοιχογραφιῶν στή Σύμη, Τήλο, Χάλκη, Ρόδο, Κέρκυρα, Ἀνατολική Μακεδονία και Θράκη. Μετέσχε σὲ ἀνασκαφές τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ἀλβανικῆς Ἀκαδημίας στοῦς Ἀγίους Σαράντα.

14. Γραφεῖο Θεωρητικῆς και Ἐφηρμοσμένης Μηχανικῆς

Παρουσίασε έρευνητικές έργασίες σὲ Συμπόσιο πού ὀργανώθηκε ἀπὸ τή Σερβική Ἀκαδημία Ἐπιστημῶν και Τεχνῶν.

15. Γραφεῖο Έρευνῶν τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς

Ὄργάνωσε προκαταρκτική διεθνή συνάντηση με θέμα: «Οἱ Βαλκανικὲς

πρωτεύουσες από τον 19ο στον 21ο αιώνα. Πολεοδομικός Σχεδιασμός και Νεότερη Αρχιτεκτονική Κληρονομιά».

16. Γραφείο τής Επιστήμης τής Πληροφορικής και Ηλεκτρονικής

Προέβαλε τή μεθοδολογία και τούς αλγορίθμους έπεξεργασίας και αναλύσεως εικόνας, καθώς και μελέτες ύπολογιστικών συστημάτων ιατρικής διαγνώσεως στην “Έβδομάδα Επιστήμης και Τεχνολογίας 2005”.

17. Γραφείο Πειραματικής Φυσικής

Δημοσίευσε τήν πρώτη πειραματική ένδειξη ύπαρξεως σχέσεως μεταξύ τής τοξικότητας μορίων (άλογονούχων ύδρογονανθράκων) και τής ικανότητας να συλλαμβάνουν θερμικά ηλεκτρόνια πού οδηγούν στη διάσπασή τους.

18. Γραφείο Στρατιωτικών και Άμυντικών Θεμάτων

Συνεργάσθηκε με Ίνστιτούτα και Έταιρείες Στρατηγικών Μελετών και ανέπτυξε δράση με σχετικές όμιλίες και άρθρογραφία.

19. Γραφείο Έρευνας τής Νεοελληνικής Τέχνης

Συνεχίζει τή σύνταξη *Εύρετηρίου υπαίδριων γλυπτών μνημείων τής Ελλάδος* και κατέγραψε τὰ γλυπτά Κοζάνης, Κιλκίς, Σερρών, Δράμας και Πολυγύρου.

20. Γραφείο Έρευνας Διεθνών και Συνταγματικών Θεσμών

Συνέχισε έρευνα περί του καθεστώτος του Έλληνος ναυτικού, των μεταναστριών πού εργάζονται κατ' οίκον και συνεργάζεται με τὸ διεθνές δίκτυο τῶν Ακαδημιῶν γιά τήν προστασία τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων.

21. Γραφείο Οικονομικών Μελετών

Όλοκλήρωσε έρευνα γιά τήν «Οικονομία και Τεχνολογία στην Αρχαία Ελλάδα», καθώς και μία άλλη με θέμα: «τὸ πρόβλημα τῶν επενδύσεων και προτάσεις γιά τήν αντιμετώπισή του».

22. Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Έρευνῶν

Δημιούργημα του ἀκαδημαϊκού κ. Γρηγόρη Σκαλκέα, έχει μόλις συμπληρώσει 3 χρόνια από τήν έναρξη τής λειτουργίας του. Τὰ 6 έρευνητικά Κέντρα με τούς 28 έργαστηριακούς τομείς καλύπτουν τή Βασική Κλινική Έρευνα, Βιοτεχνολογία, Φαρμακολογία-Φαρμακοτεχνία, Άνοσολογία και Μεταμοσχεύσεις, Νευροεπιστήμη και Περιβαλλοντική Ύγεια, Χειρουργική Έρευνα και Οίκο Ζωικών Προτύπων.

Έγκατέστησε τήν πρώτη σε κρατικό ίδρυμα Ποζιτρονική τομογραφία, καθώς και τράπεζα όμφαλοπλακουντιακού αίματος γιά μεταμοσχεύσεις βλαστικών κυττάρων σε λευχαιμικούς ασθενείς.

Δημοσιεύθηκαν 105 έρευνητικές εργασίες συνεργατών του σε περιοδικά της άλλοδαπης ύψηλου δείκτου άπηχίσεως, 10 κεφάλαια σε διεθνή συγγράμματα και έλήφθησαν 3 διπλώματα εύρεσιτεχνίας, ενώ έχουν κατατεθεί άλλα 2 προς έγκριση.

23. Τέλος, τὸ **Έλληνικό Ίνστιτούτο Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν Βενετίας**, τὸ μοναδικὸ πολιτιστικὸ ἴδρυμα τῆς Ἑλλάδος στὴν άλλοδαπή, τὸ ὁποῖο τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ ἐποπτεία τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἐόρτασε σὲ Ἀθήνα καὶ Βενετία 50 χρόνια ἀπὸ τὴν ἱδρυσή του, ὀργάνωσε δύο ἄλλες ἐπιστημονικὲς συναντήσεις καὶ ἐξέδωσε ἀποτελέσματα ἐρευνῶν.

Κυρίες καὶ κύριοι,

Ὅπως εἶχαμε ὑποσχεθεῖ, κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐπισκεφθήκαμε καὶ ἐπικοινωνήσαμε μὲ συναδέλφους ἀπὸ ἄλλες χώρες στὸ πλαίσιο εὐρύτερης συγκριτικῆς μελέτης περὶ τῆς λειτουργίας τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἀκαδημιῶν. Βέβαια, κάθε Ἀκαδημία ἔχει τὴ δική της προέλευση, ἱστορικὴ διαδρομὴ καὶ διάρθρωση. Ὅλες ὅμως παρουσιάζουν τουλάχιστον τρία κοινὰ χαρακτηριστικά. Αὐτὰ εἶναι:

Πρῶτον ἡ προαγωγή τῆς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας καὶ ἡ προβολὴ τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν. Αὐτὴ ἡ δραστηριότης ἔπαυσε πιά νὰ πραγματοποιεῖται στὴν Εὐρώπη μεμονωμένα καὶ ἐντάσσεται τώρα σὲ σχήματα συνεργασίας μὲ ἄλλους ἰδιωτικούς καὶ δημόσιους φορεῖς τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Τὸ δεῦτερο κοινὸ στοιχεῖο εἶναι ἡ διεθνὴς ἐπικοινωνία μὲ ὁμοειδῆ Ἰδρύματα. Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν διατηρεῖ στενὲς διμερεῖς σχέσεις μὲ μερικὲς ξένες Ἀκαδημίες, ἐνῶ μετέχει στὰ ὑπάρχοντα πολυμερῆ σχήματα συνεργασίας, ὅπως ἡ *Union Académique Internationale*, ἡ *All European Academies*, τὸ *International Council of Science*. Μετέχει τῆς διεθνούς Ἐπιτροπῆς πολιτιστικῶν ἀγαθῶν τῆς Βαλκανικῆς καὶ τῆς Κύπρου. Εἶναι ἐταῖρος καὶ χορηγὸς τῆς νεοπαγοῦς Ἰσραηλο-Παλαιστινιακῆς Ἀκαδημίας. Μετέχει ἐπίσης ἐνεργῶς στὸ Διεθνὲς Δίκτυο τῶν Ἀκαδημιῶν ποὺ δραστηριοποιεῖται γιὰ τὴν Προστασία τῶν Ἀνθρώπινων Δικαιωμάτων.

Τὸ τρίτο κοινὸ στοιχεῖο τῶν Ἀκαδημιῶν εἶναι ἡ γνωμοδοτικὴ τους ἀποστολὴ πρὸς τὴν πολιτεία.

Πέρα ὅμως ἀπὸ αὐτὲς τὲς τρεῖς κύριες λειτουργίες, ἀναδεικνύεται στὲς μέρες μας καὶ μίᾳ νέα εὐδύνη, ἡ ὁποία ἀνατίθεται ὀλοένα περισσότερο στὲς Εὐρωπαϊκὲς Ἀκαδημίες: εἶναι ἡ ἀξιολόγηση τῶν ἐπιστημονικῶν δραστηριοτήτων ἄλλων ἐπιστημονικῶν φορέων στὴν ἴδια τὴ χώρα καὶ διεθνῶς.

Μεταξύ των φιλοδοξιών που καταγράφηκαν όταν αναλάβουμε την Προεδρία (με την προτροπή άλλωστε και συναίνεση του νέου μας Προέδρου, αντιπροέδρου τότε), ήταν να ανοιχθεί ακόμη περισσότερο η Ακαδημία μας προς την ελληνική κοινωνία. Ύπηρξε λοιπόν εύλογη ή χαρά μας, όταν στα εγκαίνια της εκδόσεως «Ελαιάς Έγκώμιον» που όργάνωσε επιτυχώς το Κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας σε συνεργασία με το Δήμο Περιστερίου στον Έλαιώνα της Αττικής, μας πλησίασαν δεκάδες νέοι και νέες ζητώντας ενημέρωση για το έργο της Ακαδημίας Αθηνών και πρόσβαση σε αυτό. Το ίδιο ενδιαφέρον συναντήσαμε σε ευρύτερης συμμετοχής εκδηλώσεις στην περιφέρεια, στη Θεσσαλονίκη, τον Πύργο της Ήλειας, το Μεσολόγγι, τη Ρόδο, την Κρήτη και την Κέρκυρα. Αυτό το αίσθημα συλλειτουργίας της Ακαδημίας με όλους τους παράγοντες της κοινωνίας είναι ελπιδοφόρο, αξίζει να εξαρθεί και να ενισχυθεί. Μια τελευταία παρατήρηση: η διαρκείας ενός έτους θητεία του Προέδρου περνά ανεπαισθήτως, ιδίως λόγω του οργανικού νόμου της Ακαδημίας που χρονολογείται από το 1926. Ούτως ή άλλως, απαιτείται μακροπρόθεσμη προοπτική και σύγκλιση για την πιο επιτυχημένη πορεία του Ίδρυματος.

Με τη λήξη της θητείας, εκφράζω ευχαριστίες για τη συνεργασία, προς τις κυρίες και τους κυρίους ακαδημαϊκούς, τον Γενικό Γραμματέα, τα μέλη της Συγκλήτου, το επιστημονικό, διοικητικό και τεχνικό προσωπικό της Ακαδημίας.

Είμαι εύτυχής διότι παραδίδω την προεδρία στον φίλο κ. Κωνσταντίνο Στεφανή, δυναμικό και διεθνούς κύρους επιστήμονα, ενεργώς δρώντα στις κοινωνικές διεργασίες, φιλόμουσο και δοκιμασμένο στη διοίκηση συνάδελφο, και του εύχομαι υγεία, κάθε χαρά και επιτυχία. Έπιτυχη θητεία εύχομαι και στον νέο αντιπρόεδρο εκλεκτό συνάδελφο κ. Παναγιώτη Βοκοτόπουλο.

Κύριε Πρόεδρε, με εγκάρδια αισθήματα, σας περιβάλλω τώρα με το μεγάλο διάσημο του αξιώματός σας.
